

موسوی گرمارودی، سیدمحمدصادق، ۱۳۳۰-

فرهنگ عاشورا/ هیئت تحریریه سیدمحمدصادق موسوی گرمارودی، مهدی وحیدی صدر، سعید سپهری نیک. ویراستار فرهاد طاهری. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، ۱۳۸۴.

هشت، ۷۰۳ ص.

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.
پشت جلد به انگلیسی:

ISBN 964-422-506-6
Encyclopedia of Ashura

۱. عاشورا- دایرة المعارف ها. ۲. واقعه کربلا، ۶۱ ق. دایرة المعارف ها. الف. وحیدی صدر، مهدی، ۱۳۵۰- ب. سپهری نیک، سعید، ۱۳۴۸- ج. طاهری، فرهاد، ویراستار. د. ایران. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ سازمان چاپ و انتشارات. ه. عنوان.

۲۹۷/۹۵۳۴۰۳

۴ ف ۳ و ۲/۲۵۵ BP

۱۳۸۴

کتابخانه ملی ایران

۱۱۲۲۸-۸۲ م

فرهنگ عاشورا

Encyclopedia of Ashura

پدیدآورندگان: سید محمد صادق موسوی گرمارودی، مهدی وحیدی صدر، سعید سپهری نیک
ویراستار: فرهاد طاهری

تهران ۱۳۸۴

سازمان چاپ و انتشارات
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

فرهنگ عاشورا

Encyclopedia of Ashura

پدیدآورندگان: سید محمد صادق موسوی گرمارودی

مهدی وحیدی صدر، سعید سپهری نیک

ویراستار: فرهاد طاهری

طرح جلد: آزاده حمیدخانی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

چاپ اول: بهار ۱۳۸۴

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

© تمامی حقوق چاپ و نشر این اثر در انحصار
سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است.

شابک ۶-۵۰۶-۴۲۲-۹۶۴
ISBN 964-422-506-6

چاپخانه، انتشارات و پخش:

کیلومتر ۴ جاده مخصوص کرج - نبش سه راه شیشه مینا - تهران ۱۳۹۷۸ ۱۵۳۱۱

تلفن: (چهار خط) ۴۵۱۳۰۰۲ - شماره: ۴۵۱۴۴۲۵

انتشارات: ۴۵۲۵۴۹۵ - پخش: ۴۵۲۹۶۰۱ - شماره پخش: ۴۵۲۹۶۰۰

فروشگاه شماره یک:

خیابان امام خمینی - نبش خیابان شهید میردامادی (استخر) - تهران ۱۳۱۴۵ ۱۳۳۷۹ - تلفن: ۶۷۰ ۲۶ ۰۶

فروشگاه شماره دو:

نشر زلال - خیابان انقلاب - خیابان ۱۶ آذر - تهران ۱۴۱۷۹ ۳۵۸۱۴ - تلفن: ۶۴۱۹۷۷۸

فروشگاه شماره سه:

نشر کارنامه - خیابان شهید باهنر (نیاوران) - روبروی کامرانیه شمالی - شهر کتاب - تلفن: ۲۲۸۵۹۶۹

فروشگاه شماره چهار:

فروشگاه سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور - خیابان صفا علی شاه - تلفن: ۳۲۷۶۰۳۲

فروشگاه شماره پنج:

ونک - ملاصدرا - خیابان شیخ بهایی - ساختمان لادن - تلفن: ۵۶-۸۰۴۱۷۵۰ (داخلی ۲۸۶)

نشانی سایت اینترنتی:

WWW.PPOIR.COM

مندرجات

هفت

هشت

۴۵۵

۶۶۹

۷۰۱

سخن ناشر

بخش اول: نام کسان

بخش دوم: اخلاقیات، اماکن، قبایل و...

فهرست الفبایی مداخل

منابع و مأخذ

سخن ناشر

عاشورای حسینی پیش روی مخاطبان و پژوهندگان نهد. برخی موضوعات و مضامینی که در فرهنگ حاضر آمده‌اند، عبارت‌اند از: آن‌چه در تاریخ پیامبران پیشین درباره‌ی واقعه‌ی عاشورا نقل شده است؛ تأثیر قیام عاشورا در دوره‌های بعدی اسلام؛ زندگی‌نامه‌ی کسانی که به گونه‌ای با این حماسه ارتباط داشته‌اند؛ قیام‌های شیعی و ضد ستمی که با الهام از عاشورای حسینی شکل گرفته‌اند؛ معرفی آثار گوناگون هنری و ادبی درباره‌ی عاشورا؛ جغرافیای اماکن مرتبط؛ و موارد گوناگون بسیار دیگر.

به هر روی، امید است فرهنگ حاضر توانسته باشد دست‌کم بخش مهمی از دانش و دانسته‌های موجود درباره‌ی این رویداد غم‌انگیز را گرد آورده باشد.

سازمان چاپ و انتشارات
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

در روزگاری که بحران معنویت دست بر دست ستم حکام و جهل مردم نهاد، اندوه‌بارترین واقعه‌ی همه‌ی روزگاران رخ داد تا پس از آن، این رویداد دستمایه‌ی آثار هنری و نوشتاری گوناگونی شود. به هر تقدیر، حماسه‌ی جانگداز شهادت امام حسین (ع) و یارانش در عاشورای سال ۶۱ پس از هجرت، بسیاری از نویسندگان را بر آن داشته که به اندازه‌ی توان خویش در انتقال این حماسه‌ی حسینی به نسل‌های پس از خود بکوشند. شگفت آن‌که برخلاف برخی تلاش‌هایی که برای فراموش شدن تا تحریف نهضت عاشورا به کار گرفته شده، باز هم این نهضت بسیار روشن و دقیق به نسل‌های بعدی گزارش شده است.

در این میان، مجموعه‌ی حاضر نیز می‌کوشد تا شناختی عمیق‌تر از این واقعه و ریشه‌ها و انگیزه‌های آن به دست دهد و در اثری منسجم، اما از زوایای گوناگون، مطالبی را درباره‌ی پیرامون